

VLINDER- EN LIBELLENWERK GROEP

Opgericht 26 september 1992

STAD EN OMMELAAND

NIEUWSBRIEF

15^e JAARGANG NR. 4 okt 2007

Colofon

15^e jaargang nummer 4, oktober 2007

Deze nieuwsbrief is een periodiek orgaan van de Vlinder- en libellenwerkgroep Stad en Ommelaand en verschijnt vier maal per jaar.

Bestuur

Dhr. B. van de Wetering (Groningen), interim-voorz.
Dhr. H. Sangers (Haren), secretaris
Dhr. W. Dorenbos (Nieuwolda), penningmeester
Dhr. H. de Heer (Enumatil), algemeen bestuurslid

Redactie

W. Dorenbos, M. Valstar, F. de Wilde en
B. van de Wetering (eindredactie)

Redactieadres

Lichtboei 259
9732 KD Groningen
lestesdryas@zonnet.nl

Omslag

rups van de witvlakvlinder (*Orgyia antiqua*)
(foto Anne Jan Loonstra)

Vlinder- en libellenwerkgroep Stad en Ommelaand

De werkgroep "Stad en Ommelaand" is opgericht op 26 september 1992 als vlinderwerkgroep. In 2001 is de Libellenwerkgroep opgegaan in de Vlinderwerkgroep.

De werkgroep wil proberen de vlinders en libellen te beschermen en de aandacht voor deze dieren bij het publiek uit te breiden. Hiertoe organiseert de werkgroep cursussen, lezingen en publieksexcursies. Ook adviseert de werkgroep terreinbeheerders over vlinder- en libellenvriendelijk beheer.

De werkgroep streeft naar een netwerk van waarnemers die de vlinder- en libellenstand in Groningen in kaart brengen. Resultaten worden regelmatig gepubliceerd.

Lidmaatschap 2007

Leden • 11,50
Families • 18,20
Donateurs • 9,10

Opgave bij de secretaris:

De heer H. Sangers
Hemsterhuislaan 75
9752 NC Haren
050-53 48 411

Voor sponsoring en donaties is ons gironummer 6411754 ten name van V.W.G. Stad & Ommelaand.

Informatie

Voor informatie kunt u terecht bij dhr. Sangers (050-53 48 411). Ook kunt u die vinden op onze website: <http://www.vlinderwerkgroepgroningen.tk/>

Inhoud

- 3 Een weeskind in de Hortus
Henk Sangers
- 4 Rups en cocon van een zonderling
Ilse Tatiana Sibrandi
- 4 Keizersmantel in Muntendam
Stieneke Bontsema
- 6 Knipselkrant
Kraamkamer vlinders ging de container in
- 7 Excursie Sellingen
Henk Sangers
- 7 IVN Bellingwedde geeft vervolg aan
Bruine vuurvlinder
Bas van de Wetering
- 8 Agenda 2007-2008

Een weeskind in de Hortus

Henk Sangers

Vrijdag 7 september is het weer de Nationale NachtvliinderNacht. Samen met de Hortus in Haren organiseren we al weer voor de 3^e keer een nachtvliinderexcursie. Bijna 40 mensen zijn naar de Hortus gekomen om deze lange avond mee te maken. We beginnen met een voordracht door Tymo Muus (17 jaar) die uit 2 delen bestaat. Na een korte inleiding laat hij ons een deel van zijn verzameling nachtvlinders zien die veel bewondering oogst. Daarna gaat hij met een powerpoint presentatie in op de "Nachtvliendergeheimen". Hij laat zien hoe vlinders van hun kleur en vorm gebruik maken om zich te verdedigen tegen hun vijanden. Weer andere vlinders gebruiken beweging, geluid of sonarstoring om hun overlevingskansen te vergroten.

Partnerkeuze, paring en de eiafzetting van diverse soorten worden getoond en natuurlijk komt ook de popfase en het uitsluipen van de vlinders royaal aan bod.

We zien rupsen de revue passeren in hun verschillende stadia die vaak zeer sterk van elkaar verschillen. Met verwondering kijken we naar de prachtige en vaak bizarre vormen, kleuren en beharing waarin de rupsfasen van de vlinders zich aandienen.

Waar leven de nachtvlinders, wat zijn de vliegtijden en hoe kun je ze te zien krijgen, is het volgende onderdeel en dat vormt dan de overstap om naar buiten te gaan. In de tuin zijn 4 lichtopstellingen gemaakt waar de eerste vlinders ondertussen al zijn neergestreken. Op de met stroop ingesmeerde bomen vertoont zich deze avond slechts 1 piramidevlinder. Hoewel de oogst dit jaar achterblijft bij die van de vorige keer, laten de nachtvlinders zich toch niet onbetuigd. Enkele niet alledaagse exemplaren laten zich zien. Tot mooiste vlinder van de avond wordt het Rood weeskind gekozen.

Rond half één komt er een eind aan deze zeer geslaagde excursie. Ook het weer werkte mee, de wind was gaan liggen, de heldere sterrenhemel ging geleidelijk over in een bewolkte en de temperatuur viel alleszins mee. In totaal lieten 49 verschillende soorten nachtvlinders zich zien.

Waargenomen soorten tijdens de Nationale Nachtvliendernacht op 7 sept 2007 in de Hortus (236.4-577.6)

Kokermotten

Coleophora alcyonipennella

Lichtmotten

Agriphila straminella

Cataclysta lemnata

Elophila nymphaeata

Kroosvlindertje

Waterleliemot

Bladrollers

Carcina quercana

Archips podana

Celypha striana

Clepsis spectrana

Epinotia immundana

Olethreutes lacunana

Phalonidia manniana

Stippelmotten

Argyresthia goedartella

Yponomeuta malinellus

Eenstaartjes

Watsonalla cultraria

Beukeneenstaart

Spanners

Campaea margaritata

Chloroclysta truncata

Ecliptopera silaceata

Epione repandaria

Epirrhoe alternata

Hylaea fasciaria

Macaria liturata

Opistograptis luteolata

Peribatodes rhomboidaria

Thera britannica

Thera obeliscata

Timandra comae

Xanthorhoe fluctuata

Xanthorhoe spadicearia

Appeltak

Schimmelspanner

Marmerspanner

Puntige zomerspanner

Gewone bandspanner

Rode dennenspanner

Gerimpelde spanner

Hagedoornvlinder

Taxusspikkelspanner

Schijn-sparspanner

Naalsboomspanner

Lieveling

Zwartbandspanner

Bruine vierbandspan.

Houtboorders

Triodia sylvina

Oranje wortelboorder

Uilen

Agrotis segetum

Amphipyra pyramidea

Archanara sparganii

Autographa gamma

Catocala nupta

Craniophora ligustri

Diachrysia chrysitis

Hoplodrina ambigua

Hydraecia micacea

Hypena proboscidalis

Noctua comes

Noctua pronuba

Ochropleura plecta

Phlogophora meticulosa

Plusia festucae

Protodeltote pygarga

Rivula sericealis

Schrankia costaestrigalis

Xestia c-nigrum

Xestia xanthographa

Gewone velduil

Piramidevlinder

Egelkopboorder

Gamma-uil

Rood weeskind

Schedeldrager

Koperuil

Zuidelijke stofuil

Aardappelstengelboor.

Bruine snuituil

Volgeling

Huismoeder

Haarbos

Agaatvlinder

Goudvenstertje

Donker marmerruiltje

Stro-uiltje

Gepijlde micro-uil

Zwarte c-uil

Vierkantvlekuil

Rups en cocon van een Zonderling

Ilse Tatiana Sibrandi

Na een middag (14 augustus 2007) met Anne Jan Loonstra en Eunice Mollema geïnventariseerd te hebben in Appèlbergen op waterbeestjes in de poel, spinnen en sprinkhanen, gingen we rond een uur of half vijf richting het paviljoen voor een versnapering en om onze waarnemingen te noteren en aan te vullen.

Onderweg ontdekte ik op een boomstronk van een Zomereik een excentrieke rups. Zo op de eerste indruk afgaande, familie van de Meriansborstel, de Donsvlinders, omdat deze gelijkende opvallende haarborstels op de rug had.

Het lijf van ongeveer 20 mm had een donkere grondkleur, bovenop vier okergele haarborstels, bedekt met rode wratten en zijdelings pluimpjes lange gele en witte haren. Opmerkelijk waren de harige, donzige zwarte pluimpjes op de kop en achter op het lijf, die mij deden denken aan Spaanse waaiers en plumeaus (zie foto voorkant van deze Nieuwsbrief). Deze beharing is om vijanden af te schrikken. De "waaiers" in combinatie met het zwart en rood gekleurde lijf, associeerde ik met een Spaanse flamencodanseres....

Ze was in ieder geval wel beweeglijk. We wilden haar op de foto zetten, maar ze kroop snel over het oppervlak van de boomstronk, van de ene naar de andere zijde, waardoor de kans op bewogen en onscherpe foto's groot was.

Anne Jan nam het diertje nog op de hand, zodat we ze nog onder de loep konden nemen. Volgens hem was het een rups van de Witvlakvlinder, ook wel

Eitjes van de witvlakvlinder.

Foto: Anne Jan Loonstra.

Zonderling* genoemd. De soort komt verspreid over het hele land voor (Waring & Townsend 2003). Met de Nieuwe Insektengids van Chinery konden we dit bevestigen (Chinery 1986). De rups en de vlinder staan onder de familie van de Donsvlinders op pagina 150 beschreven en op pagina 151 geïllustreerd.

De wetenschappelijke naam is *Orgyia antiqua* (Linnaeus 1758) (Bellmann 2003). *Orgyia* is het geslacht, waarbinnen twee gelijkende zeldzame soorten in Nederland voorkomen, namelijk de Hoekstipvlinder (*Orgyia recens*) en de Heidewitvlakvlinder (*Orgyia antiquoides*) (Lyneborg & Zwakhals 1976).

Het mannetje Witvlakvlinder is een voornamelijk dagactieve nachtvlinder met roestbruine vleugels en op beide een opvallende halvemaaanvormige witte vlek op de binnenhoek, die donker omrand is. Hij wordt niet zo vaak waargenomen, omdat hij vrij snel en schichtig vliegt, zodat men hem vaak te kort ziet om te kunnen determineren. Het vrouwtje is qua kleur weinig opvallend, ze heeft een grijsachtig donzig geschubd dik lijf met onontwikkelde vleugels (stompjes), waardoor ze nauwelijks kan bewegen.

De rups hebben we meegenomen om uit te kweken. Als voedsel hadden we volgens de gids voldoende keuze aan waardplanten. We hebben als eerste versnapering blaadjes meegenomen van de dichtbijzijde struik, namelijk een Gewone Vlier, die al was aangevreten en nog van een Zomereik.

Ze leeft op allerlei waardplanten, zoals soorten loofbomen, naaldbomen, struiken, kruidachtigen, rozen en zelfs geraniums (Warnecke 1959).

Ze komt voor in verscheidene habitats: (open) bossen, heiden, struwelen, moerassen, parken, tuinen en balkons (Warnecke 1959, www.Vlinderstichting.nl). Appèlbergen met zijn verscheidenheid aan bomen en struiken heeft voldoende aanbod voedsel voor deze soort rups.

In de voorlopige kunstmatige accommodatie kroop ze telkens omhoog. Dit bleek na literatuuronderzoek niet zo eigenaardig, want als ze zich wil gaan verpoppen zoekt ze het hogerop om aan een boomstam, muur of hek een eivormig geelgraauw spinsel te maken, een cocon. Deze lijkt op een noest van een boom.

Het vlindervrouwtje blijft na uitkruipen uit een cocon,

er op of naast zitten, omdat ze vanwege haar stompjes vrijwel niet kan bewegen. Om te kunnen paren lukt ze een mannetje door een legboor bij haar achterlijf uit te steken, waaruit geurstoffen (feromonen) komen. Deze ontvangt hij door zijn sterk geveerde antennen (Bellmann 2003). Als er een mannetje (vaak al na een korte tijd) op haar geur afkomt en met haar paart stopt ze met het verspreiden van deze lokstoffen, zodat er niet meer mannetjes op haar afkomen. Na succesvol gepaard te hebben zet het vrouwtje onmiddellijk legzels van enkele honderden eitjes af op haar lege cocon. Kort na het afzetten van de eitjes sterft ze (Bellmann 2003) (Waring & Townsend 2003).

Na enkele dagen komt er nieuw leven uit een gedeelte van de eitjes, nml. de rupsjes, die zich gaan verpoppen tot de eerste generatie vlinders. De andere overwinteren voor de tweede generatie. De jonge rupsjes met lange en fijne haren worden meegenomen door de wind, waardoor deze soort wordt verspreid (Warnecke 1959).

Eerder al tijdens onze inventarisaties (eind februari) ontdekten we rondom de poel op een boom een cocon met aan de onderkant een bijna honderdtal

eitjes er op, deze zien er uit als kleine urtjes. Deze zit vastgehecht aan het midden van de stam van een Zomereik. We houden deze al langere tijd in de gaten. De cocon is nu kleiner en er zit een duidelijk gat in, als gevolg van het uitkruipen van de vlinder. De eitjes zitten er nog steeds op, maar ze zien er vrij verdroogd uit en of er nog rupsjes uitkomen is nog maar de vraag.

We houden ze in de gaten.....

Dit artikel verschijnt binnenkort ook in het ledenblad van IVN Groningen-Haren "Groeningen".

Literatuur

- Bellmann, H. Vlinders, Rupsen en Waardplanten. Tirion Uitgevers, Baarn, 2003
Chinery, M. Nieuwe Insectengids. Tirion Uitgevers, Baarn, 1986
Lyneborg, L. & Zwakhals, C.H. Nachtvinders in kleur, Moussault, Baarn, 1976
Waring, P. & M. Townsend 2003. Nachtvinders, Veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten. Tirion Uitgevers, Baarn, 2006
Warnecke, G. Onze vlinders, N.V.W.J Thieme & Cie, Zutphen, 1959

Keizersmantel in Muntendam

Stieneke Bontsema

Zondag 8 juli 2007 was ik binnen bezig met huishoudelijke klusjes, maar moet vooral dan, vaak een smachtende blik naar buiten werpen. Een rare, bleke, grote gehakkelde aurelia op de vlinderstruik trok mijn aandacht. Buiten aangekomen bleek het een Keizersmantel te zijn. Een vrouwtje. Ik had nog juist de gelegenheid een foto te maken voor ze haar weg vervolgde.

Volgens de nieuwsberichten op de site van de Vlinderstichting zijn er in de eerste weken van 2007 meerdere meldingen binnengekomen. 2006 was voor de Keizersmantel een bijzonder jaar met 50 waarnemingen. Helaas is volgens de informatie op Landkaartje het aantal meldingen tot en met half september 2007 op 11 blijven steken.

Foto: Stieneke Bontsema

'Kraamkamer' vlinders ging container in

door Gerard Potijk

TWELLO - Twellenaar Jacques Wolschrijn (73) geldt als een van de grootste kenners van kleine (nacht)vlinders in Nederland. Elke avond brandt achter zijn huis aan de Rijksstraatweg een felle lamp waar vlinders op afkomen; soorten en aantallen houdt Wolschrijn in een notitieboekje bij.

De Twellenaar koesterde zijn gevarieerde heemtuin want vlinders beginnen hun leven als rups op een plantje. 'Elke' rups z'n eigen plantje en hoe gevarieerder de verzameling hoe meer verschillende soorten vlinders. Met de tuin als broedplaats voor de nachtlijke fladderaars zit Wolschrijn al 22 jaar 's avonds nachtvlinders te tellen.

Een misverstand leidde er vorige week toe dat niet alleen de gemeenschappelijke heg met de buurman maar ook Wolschrijns complete verzameling inheemse planten (meer dan 70 soorten) in een container belandde. De buurman ('geen naam in de krant') zegt dat hij er niks aan kon doen. Ook Wolschrijns echtgenote wil hem niet de schuld geven: "Een misverstand, laten we het daar maar op houden."

Hoe dan ook, de kraamkamer van honderden vlindersoorten is verwoest en de aanblik van de kaalgeslagen tuin trof Wolschrijn (die tijdens de werkzaamheden in Drenthe verbleef) als

een mokerslag. 'Onkruid' werd zijn plantenverzameling wel eens genoemd en bij zoveel onbenul heeft Wolschrijns stem van woede. "Wat een leek onkruid noemt was de voedingsbodem voor honderden soorten vlinders. Elke soort zijn eigen plant om eitjes op af te zetten. Niets stond er zomaar, alles had zijn functie. Zelfs het insectenhotel, oud snoeihout achterin de tuin is verdwenen."

De hulpactie die gisteren op gang kwam om zijn tuin te herstellen, noemt echtgenote Nellie hartverwarmend. "Van alle kanten werd hulp aangeboden, de telefoon bleef maar rinkelen." Ondanks het tuindrama blijft Wolschrijn (nacht)vlinders tellen. Ze komen af

op de lamp waar hij een wit laken onder heeft gespannen. De waarnemingen zijn de basis voor wetenschappelijke publicaties en in menig dik 'vlinderboek' wordt de Twellenaar bedankt voor zijn inspanningen. Inmiddels heeft Wolschrijn meer dan 78.000 waarnemingen gedaan en negen keer nam hij als eerste een 'nieuwe' vlindersoort waar. In zijn tuin zag hij 1544 verschillende soorten vlinders. Als dank voor zijn inspanningen zijn er al vlinders naar hem vernoemd zoals de Pyrodeses wolschrijni en de Bryotrapha wolschrijni.

Een manshoge distel mag onkruid lijken, ook bij die plant zitten op de blaadjes rupsjes die Jacques Wolschrijn in vervoering brengen.

foto Ronny te Wechel

Wolschrijn met echtgenote Nellie bij de verwoeste 'tuin'.

In vlinderland wordt Wolschrijn geëerd als een van de 'groten'

"Een van de grootste kenners van kleine vlinders in Nederland. Zijn waarnemingen leveren een enorme kwaliteit en kwantiteit aan gegevens op. Met name in kwantiteit torent Jacques Wolschrijn boven iedereen uit." Joop Kuddelein, voorzitter van de Stichting Tinea is duidelijk: 'Wolschrijn is een grote naam op vlindergebied.

Tinea staat voor wat we meestal 'motten' noemen, kleine vlinders die voornamelijk 's nachts vliegen. Via haar leden verzamelt Tinea gegevens die in een groter verband (flora- en faunagegevens) inzicht geven in het wel en wee van onze natuur.

De Stentor, zaterdag 28 juli 2007, blz 7
verspreidingsgebied: Zutphen eo.

Waarnemingen 28 juli 2007 te Sellingen
(kilometerhokken 272-552/272-553).

Dagvlinders

Atalanta (7), Bont zandoogje (1), Bruin zandoogje (12), Bruine vuurvlinder (3), Citroenvlinder (4), Distelvlinder (1), Gehakelde aurelia (1), Groot koolwitje (1), Hooibeestje (4), Klein geaderd witje (2), Klein koolwitje (1), Koevinkje (3), Oranje zandoogje (4), Zwartsrietdikkopje (11)

Nachtvlinders

Bruine snuituil (1), Gamma-uil (2), Gestreepte goudspanner (1), Gewone bandspanner (1), Gewone heispanner (4), Grijs stipspanner (1), Lieweling (6), Metaalvlinder (1), Stro-uiltje (3), Vierbandspanner (1), Cabera exanthemata (2), *Harpella forcicella* (1), *Olethreutes lacunana* (1)

Libellen

Blaauwe glazenmaker (1), Bloedrode heidelibel (5), Bruine glazenmaker (2), Gewone oeverlibel (1), Keizerlibel (1), Paardenbijter (20), Steenrode heidelibel (7), Zwarte heidelibel (1), Azuurwaterjuffer (1), Houtpantserjuffer (3), Koraal-juff. (1), Tengere pantserjuff. (1), Watersnuffel (3)

Sprinkhanen

Grote groene sabelsprinkh. (1), Rietsprinkh. (1)

Zweefvliegen

Episyrphus balteatus, *Eristalis arbustorum*, *Eristalis intricaria*, *Eristalis lineata*, *Eristalis nemorum*, *Eristalis pertinax*, *Eristalis tenax*, *Helophilus pendulus*, *Helophilus trivittatus*, *Rhingia campestris*

Bijen

Heidezandbij (*Andrena fuscipes*), Pluimvoetbij (*Dasypoda hirtipes*), Groefbij (*Lasioglossum zonulum*), Akkerhommel (*Bombus pascuorum*), Steenhommel (*Bombus lapidarius*), Aardhommel (*Bombus terrestris*), Veldhommel (*Bombus lucorum*), Honingbij (*Apis mellifera*)

Graafwespen

Crabro cribrarius, *Ectemnius lapidarius*, *Oxybelus uniglumis*

Blaaskopvliegen

Physocephala rufipes

Sluipvliegen

Linnaemyia vulpina

Dazen

Gewone goudoogdaas (*Chrysops relictus*)

Keverdoders

Gewone keverdoder (*Tiphia femorata*)

Excursie Sellingen

Henk Sangers

Op 28 juli organiseerden we een publieksexcursie in Sellingen. Helaas liet de berichtgeving in de verschillende media te wensen over zodat er niet veel buitenstaanders aanwezig waren. Ook speelde de weersverwachting een negatieve rol. Thuis nog snel even op de buienradar gekeken hoe de toestand in Sellingen er uit zag. Tot mijn opluchting zag ik alle buien ten zuiden van Sellingen naar Duitsland verdwijnen. Dus vol goede moed op weg totdat even voorbij Veendam een geweldige bui boven ons losbarstte. Maar bij Vlagtwedde scheen de zon al weer en toen we bij het theehuis aankwamen zat er al een aantal mensen op het terras te wachten. Snel nog even een kop koffie en dan op pad was de gedachte, maar eerst moest de allerlaatste bui van die dag nog even uit de lucht, dus dat werd binnen koffie drinken. Met tien mensen gingen we op pad. Op de route langs de Ruiten Aa en door de heide liet een flink aantal vlinders, libellen, vliegen, bijen, wespen, en sprinkhanen zich zien zoals op bijgaande inventarisatielijst kan worden bekeken. Al met al een leuke middag waarbij de twee buitenstaanders werden geïnformeerd door een keur van specialisten.

IVN Bellingwedde geeft een vervolg aan

Bruine vuurvlinder

Bas van de Wetering

Het was een mooie dag, woensdagochtend 12 september om 9:00 uur 's ochtends. Daar stonden we dan weer. Voor een tweede maal. Eerder, op den 8^e augustus, regende het pijpestelen. Toendertijd vond de regisseur, Reinder Smith (TV-Noord), dat een programma over vlinders niet in de regen kon worden opgenomen. Gelukkig maar dat hij het onderwerp serieus benadert. Ik was toen bang dat hij de opnamen gewoon door zou laten gaan, opdat dat achter de rug was.

Op 12 september vliegt in het zuiden van Nederland een derde partiële generatie van de Bruine vuurvlinder. Een geluk dat we in het noorden niet mogen meemaken. Overigens zouden we zo vroeg op de ochtend toch geen vlinder zien. Het werd dus toch een show, zonder hoofdpersoon. Maar ja, ... het was droog en 'the show must go on'.

In het vorig nummer van deze nieuwsbrief schreef ik over het IVN-Bellingwedde, de vlindercurcus en de onthulling van een informatiebordje. Hoewel de onthulling flinke publiciteit gaf, was het Frits Colnot niet

Reinder Smit (1, presentator/regisseur), Frits Colnot (2), Arthur Kalverboer (3), Bas van de Wetering (4), Duurt Oldenburger (5, camera en geluid), Trudy Kiers (6, presentator). Foto's: Andre Heine (ahAvontuur).

de items Duindoorn (6:55) en De Tocht om de Noord (6:40) kwam de vuurvlieder (3:51) er bekaaid van af. Het informatiebordje kwam weliswaar in beeld, maar de toelichting is eruit geknipt. Een opname van maar liefst 2,5 uur samengevat in minder dan 4 minuten. Toch bewondering voor de kernachtige samenvatting.

genoeg. Op zijn initiatief is TV-Noord gevraagd. Op de dag zelf zijn vijf man afgevaardigd. Toch zullen maar twee het woord voeren. Arthur Kalverboer zal iets vertellen over de berm, het informatiebordje en het beheer. Bas beperkt zich tot de vlinder en zijn biotoop.

Opvallend is dat TV-Noord weinig heeft voorbereid. Na een kort onderling overleg wordt door Reinder een scenario bedacht dat bestaat uit het opnemen van shots. Ter plekke wordt per shot een vraag bedacht (waar wij niets van meekrijgen) en de rest van het gesprek moet zichzelf leiden.

Na het zien van de uitzending ben ik toch wat teleurgesteld in mezelf en in TV-Noord. In verhouding tot

En tja ..., de oorzaak ligt ook bij ons. Vlotte praters waren we niet. Ondanks een voorbereiding van 10 vragen met standaard antwoord, komt zo'n vraag toch als een verrassing. Prompt zeg ik dat '*de Bruine vuurvlieder veel voorkomt*', ik bedoel natuurlijk in die betreffende berm. Op TV kan je jezelf één keer verbeteren, maar niet telkens weer. Daar wordt je je pijnlijk van bewust na de eerste 'fout'.

Heb je de uitzending gemist, dan is deze te bekijken via het internetadres www.rtvnoord.nl. Kies in het menu 'uitzending gemist' en ga op zoek naar het programma 'Plattelanders' van 25 september (het item over de vlinder begint op 14 min 40 sec).

Agenda 2007 - 2008

Tenzij anders aangegeven starten alle **excursies** om 14:00 uur vanaf de aangegeven locatie. Bij regen en temperaturen onder de 17°C wordt de excursie geannuleerd. Bij (dreigend) slecht weer wordt om 10:00 uur de beslissing genomen over het annuleren van de excursie. Over het al dan niet doorgaan van de excursie kunt u bellen met dhr. Van de Wetering (050-54 14 902) of dhr. Sangers (050-53 48 411).

Café van Nieuw Woelwijck Vanuit de richting Veendam/Assen: Volg N33, neem afslag N385 richting Hoogezand (Kielsterachterweg), bij rotonde rechtdoor, 1e rechts (Vosholen), na circa 2 km de inrit rechts (bij verkeersborden voorrangskruising & voetgangersoversteekplaats). Vanuit de richting Groningen: volg snelweg A7 richting Hoogezand, neem afslag 42 (Sappemeer), rechts (Noorderbroeksterstraat), zie verder als bij Winschoten. Op het terrein van Nieuw woelwijck: bij kruising rechtdoor naar P-gasten. Hier parkeren. Te voet verder en bij bord "verboden voor auto's" naar rechts. Ingang café is rechts in de hoek.

zaterdag 1 december 2007, Werkgroepmiddag

Locatie: 14:00 uur Gorechthuis, Hortuslaan 1 Haren. Met een lezing van Gerrit Tuinstra over nachtvlinders.

zaterdag 2 februari 2008, Ledenvergadering

Locatie: 14:00 uur cafe Nieuw Woelwijck te Hoogezand. Routebeschrijving zie boven. De noodzakelijke stukken volgen in Nieuwsbrief 2008 nummer 1.

maart & april 2008, Libellencursus

De cursus bestaat uit 3 theorieavonden (onderwerpen oa. levenswijze, biotoop, herkenning) en 2 veldexcursies. De kosten zijn maximaal •45,-. Inbegrepen is de 'Veldgids libellen' van de KNNV. Heeft u deze gids al, dan kost de cursus •20,-. De locatie is nog niet bekend.

Meer info bij Bas van de Wetering (050-5414902).